

At the Wedding Appoint a Messenger to Write a Get

R' Ben Tzion Alkalai – Agunah Solution
Dec. 1, 1996

1) Appoint messenger to write get right after the marriage

קונטרס תקנת עגונות (מובא בספר לשאלת העגונה עמוד 206)

ש א ל ה

הכותר בציון ומרוסם על כל ברכות והודיות, יריק שפעת שלומים משמי עליות, על ראש ידידנו הרב המפורסם בשערים המצוינים בהלכה ובהיות, צולל בים התלמוד והפוסקים ודולה אבנים טובות ומרגליות, מושל במכמני היכל תורתנו הקדושה הבנוי לתפיות, חובר חבורים מחוכמים בנגלה ובנסתר יקרים מפנינים ונחמדים משכיות, ה"ה מע' הרב הג' נודע שמו בישראל בקש"ת סוהר"ר **בן ציון אלקלעי** נר"ו, מיקירי המשפחות הירושלמיות, שנים רבות וטובות תהינה לו מנויות, וביסיון אלקים יושיע ציון ויקבץ נמוצי הנליות.

כשמתת צחה צמא במצאו סקור מים חיים בציות, ורעב אשר מהאם יערך לפניו שלחן ועליו גלוסקאות ולחמניות, בשר טלאים ועופות ויוני הרדיסיות, עם פירות גינוסר ויין קפריסין המתוק לפיות, כן שמחנו באמת בבוא כת"ר אל עירנו מעון האריות, מורינו ומאורינו הריב"ש והרשב"ץ וצוק"ל רבי הזכיות. יען כי לרגל עבודת הקדש אשר עלינו וטרדותינו הצבוריות, לא יכלנו להציל אף שעות זמניות, לשנות פרק בהלכות גירושין החמורות שהן כהררים בשערה תלויות, לצאת לישע אותן הצנועות המושכות את יריהן מן האסור כדת נשים צדקניות, אותן האומללות היושבות בירכתי זויות, בנלל אשמת בעליהן צרורות כאלמנות חיות, עד בואנה אל כור תחתיות, ועל גורלן המר יוסם ולילה עיניהן בוכיות, צועקות באזנינו במאה פעיות: אנא! חלצינו מן המיצר בורעות הנטויות, הלנצה בידי צרת הענון נהיה שבויות? הלעד באסם תקוה בצערנו נהיה שרויות? היר תורתנו הקדושה תקצר מעשות תושיות?

ואולם לא כן בנות סל"ף יה"ד דוברות בראש הומיות. אחת עשירות ואחת עניות, פונות עורף לדת היהודיות, אשר ערו מבצרה עד האשיות, ויוצאות רעולות מן הנדרות הרחיות, להבנות בעליהן באמרן: הלא להם נחשבנו נכריות, ולמה יגרע חלקנו מיתר הצרפתיות, הלא חקה אחת לנו וכנשים הנוצריות העבריות, ומה לנו ולמרות חצי הענון הפולחים לכות וכליות, אחרי אשר בשנת תרמ"ה לפ"נ (1884) נפלה במדינתנו חומת אסור פרוד הנויות...!

ובכן בהנתק קשר נשואיהן בידי שופטים ערלים טורי פליליות, בלי נט פטורין וחתו"ך אותיו"ת, לטוב בעיניהן תהינה לרעיות, על ידי ראשי אורחי קריות, הנפראים בשם „מיר“ „Maire“ בשפות לועזיות יבאו בכרית ההתקשרות השניות, ואז יחוברו יחדיו במער איש ולויות,

ובשנים הן דורשין בעריות, וזמורות זר יורעו ורעו הדליות, ובעוה"ר משה
תפשה מספחת המזורים במשפחת הישראליות, אוי לאזנים שכך
שומעות ולעינים שכך צופיות. ובת קול יוצאת מהר חורב ואומרת: אוי
להם לכריות מעלבון המצות האלקיות. ובלי תפונה מה שהיה הוא שעתיד
להיות, ועוד איפוא יקרה כי איש ואשה בשלום יחדיו לא יוכלו לחיות,
וגם אחרי הפרדם בערכאות הממשלה כנימוסות המדיניות מאן ימאן
הבעל מהעדר רגשות רחמניות, לתת ביד אשתו ספר כריתות להבדילה
מעדת רעותיה החפשיות.

אי לזאת אתאנו בעש"ר חלו"ת תרומיות, לפני כת"ר אשר ידענוהו
לסיני ועוקר הרי הררי הקושיות, ומראש נקרמה פניו בתודה ובתשואות
תן הראויות, הבאות עש"ר עש"ר במנחות ומניות, למען יואיל בטובו הרב
לשום לבו המהור בעתותיו הפנויות, על צרת אלה האחיות, אולי בכח
פלפולו העצום, ובעזר רב העליליות, יצליח לכוונן תקנות חדשות על
עמודי תורתנו הקדושה מיוסדות ובנויות להעלות ארוכה ומרפא למכותיהן
הטריות, ואז לא תהיינה עוד לתרב כבלי הענון צפויות, וגם מהן יגון
ואנחה תאניה ואניות, ביכלן להנשא כרת משה וישראל לנכרים אשר
להם הגה רצויות, ומה' ומעמו תהיינה נקיות.

ובשכר זאת ימהר צורנו לכבץ השיות הנפוצות זה כמה שנים
במערת פריצי חיות, ויפרה הר קדשו מידי שמה זנביות, יכנה הנהרסות
ויקומם השאיות, ויושיב עוד סנהדרי גדולה ברמה בניות, ואז תצא
תורה מציון וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות.

נאם נאמני אהבתו, יודעי ערך חכמתו, המצפים לתשובתו, ומעתירים
לשוכן חכיון, כי בטוב יאריך ימיו, ברב חסדיו וברב רחמיו, וישיבהו
בשלום למעונתו בציון.

הלכ"ד והכו"ח פה אלגיר יע"א בש"א לחדש סיון המוכת"ר בכתר
תורה, שנת „גם ברכות“ יעטה מורה לפ"ס.

ע"ה שמואל צרור ס"ט, הצב"י יצחק מרעלי ס"ט,
ע"ה אברהם הלוי פאלינסי ס"ט, ע"ה אליעזר שיש
ס"ט, ע"ה יוסף קאבק ס"ט, הצעיר ע"ה מרדכי
צרור ס"ט, ע"ה משה בועוזו ס"ט, ע"ה יוסף
אלנקאווא ס"ט.

2) Suggested Solution

ואחר למוד גדול ועיון נמרץ ושקידה רבה השנתי בזה המצאה חדשה אשר היא תקון גדול לעצור ולגדוד בה פרצות בנות עמנו ולבל תאמרנה עוד נואש כי קצור קצרה יד חכמנו מלחתור חתירה מתחת כסא כבודם לפתוח לנו פתח תקוה שבו נכנס וכצפור נמלטה מפח נמלט על נפשנו לבל נלכד בכבלי הענון המר והנמהר, וזה ענינה. הנה כאשר יגמר בין החתן והכלה מעשה נשואי המי"ד כנהוג ויבואו לעשות הנשואין על פי ד"ת הקרושה שתתעלה, קודם שיברכו ברכת הארוסין יעמוד החתן לפני שני עדים כשרים ויצוה לדייני הגט הידועים באותה העיר או במחוז ההוא אפי' שלא בפניהם שהוא נותן להם רשות לכתוב ולחתום ולחת גט לאשתו בעת שתצטרך לו מיום שיגרשו בערכאות ואילך ויכתוב הבעל כל הרברים בכתב ידו ויחתום שמו בו בפני העדים כנ"ל. ונוסח הצואה וקיום העדים תמצאנו כתוב ומסודר יפה בסוף תשובתינו הלזו עם תנאי דינו ומשפטיו כאר היטב בס"ד, ואח"כ יתן הבעל כתב ידו הנ"ל ביד האשה או ביד אחד מסרוביה עם הכתובה להיות שמור אצלה לעת שתצטרך לו. ואז כאשר יבואו לירי פרוד ויגרשו בערכאות ונתפרדה החבילה, וסרב הבעל ולא רצה לתת גט לאשתו כדת יהודית, ומנמתו לעננה כל ימיה ואין לאל ידה להשיג הגט ממנו בשום אופן, אז תלך האשה אצל דייני הגט ותראה להם כתב יד הבעל והעדים שבידה שבו צוה להם לכתוב וליתן לה גט כריתות כנ"ל, והדיינים ההם ישאו ויתנו כדבר, ואם ראו שאי אפשר להם להביא הבעל לפניהם לתת גט לאשתו כד"ת, אז הרשות נתונה בידם ע"פ הדין לכתוב לה גט כריתות וליתנו לה על פי מאמר וצווי הבעל ככתוב בכתב ידו וחתימתו כנז' ותהיה מותרת בו לכל אדם. ואחר שתקבל האשה גיטה כנז' יכתבו לה מעשה ב"ד שנתגרשה בגט כשר מבעלה בב"ב על ידם כד"ת להיות ראה ביד האשה.

Here the get is a z'chus for her...

אבל כשהזכוי ע"י שליח היה בפניה ליכא מאן דפליג דמהני ואינו יכול לחזור בו והיא מנורשת בסבלת השליח, וכ"ש בשנילטה דעתה דמלכד שהיא רוצה בגרושין רוצה נ"כ במה שמזכה לה ע"י השליח, ובנ"ד שהיא בקשה מן הבעל לזכות לה הגט ע"י שליח ובשעת המנוי והזכוי היא עומדת לפניו וסברה וקבלה ורוצה היא בכך, פשיטא ופשיטא דעוה לא פרח וצפור לא צווח, שמעתה אין הבעל יכול לחזור בו כלל ומנורשת היא בהנעת הגט ליד השליח. וכבר ביארנו מדין גט שחרור של העבד שאפי' בשאמר תן ואפי' שלא בפניו אינו יכול לחזור בו עכ"פ, וכשאמר זכה אפי' שלא בפניו זכה על ידי השליח בגט עצמו והוא משוחרר מאותה שעה, והוא הדין בגט אשה כשהוא זכות לה, ונוסף בו שנעשה מנוי השליחות בלשון זכה בפניה ורצונה בכך ושוב אינו יכול לחזור בו וכמש"ל.

What if he annuls the messenger...

ואם המצא ימצא ח"ו אחד מני אלה אשר יעשה בזדון לעבור על שבועתו ולא ירא ולא יחת מרשת החרם הפרושה לרגליו לכלות עציו

ואבניו, וילך ויבטל בטול גמור כרינו, כל מעשה הנט כנ"ל קודם כתיבתו, אין בטולו בטול כלל ועיקר וחשיב כעפרא דארעא וכדבר שאין בו ממש, כי בזרז ובאיסור חמור עשה מה שעשה וכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, והכי דיינינן ליה ולכל גברא רמאה דכוותיה, ואית לן אילן גדול מגדולי הראשונים לסמוך עליו והוא המרדכי ז"ל (בהנהות דסוף שבועות) וז"ל: מי שנשבע או קבל בחרם שלא יתן דבר או לא ימכור או ימחול או שאר דברים ועבר שבועה ומכר או נתן אין במעשיו כלום, עכ"ל. ופסקו מור"ם ז"ל בשם יש אומרים בהנהת הש"ע (יו"ד סי' ר"ל), והנם שבהנהתו בש"ע ח"מ (סי' ר"ח) כתב בסתם הפך דברי המרדכי הנז"ל וגם מר"ן ז"ל בב"י (שם) דחה דבריו יע"ש, מ"מ נמצא בידינו עמוד ברזל לסמוך עליו, הוא מרן הסמ"ע ז"ל שהאריך להוכיח בכמה ראיות ובטעם לשבח דמלתא וכו', וזו הלכה העלה (שם ס"ק ג') דסברת המרדכי הנז"ל היא עיקר לדינא יע"ש"ב, ואפי' למ"ש הב"ח והש"ך וזולתם ז"ל דהוי ספיקא דדינא, כל לגבי דידן קי"ל בדין עונא דאיתתא להקל בספיקא, ועוד דלא שבקינן פשיטותיה דהסמ"ע ז"ל משום ספיקא דהש"ך ז"ל ומה גם דאיהו גופיה האריך בראיות ולהוכיח כפסק הסמ"ע ובמסקנה כתב שדברי המרדכי שרירין וקיימין לדינא יע"ש"ב. גם הט"ז ז"ל (שם) הביא פסק הסמ"ע הנ"ל אלא שיצא לידון בדבר חדש דרוקא כשהאסור בנוף המעשה וכגון ההיא דאמור רבנן לא לזבין בנכסי אחיו ואמרו אי עביד וזבין לא מהני, כגון דא הוא דאמרינן שהמעשה בטל והאריך בזה, יע"ש.

וגם לפי דעה זו הנה נמצא נמי בנ"ד איסור בנוף מעשה הבטול שנהג מנהג רמאות לענן האשה שלא כדין ולפי דעת הט"ז הנז"ל כל שיש ריעותא בנוף המעשה, המעשה בטל יע"ש, וא"כ כנדרון הביטול הנ"ל נמצאו בו שתיים רעות, אחת עוכרו על השבועה והחרם דלדעת המרדכי ולהסמ"ע ז"ל דפסיק ותני כוותיה לדינא, לא אהנו מעשה הבטול ההוא כלל, והשנית אסורא דרביע על מעשה הבטול עצמו שכיוון לענן האשה באלמנות חיות כל ימיה, כי מלבד שהוא מעשה רמיה הוא ג"כ אסור חמור ונפיק מניה הורבא לשאינה יכולה לסבול כבלי הענון ולאונם יצרה תפרוץ נדר והנז' בדברי השאלה ונמצא בין לדעת הסמ"ע ובין לדעת הט"ז ז"ל הבטול בנ"ד לא יועיל לו כלל והוא בטל ומבוטל מעקרו. ועוד י"ל דאף מרן הב"י ומור"ם ז"ל יודו במקום עינונה דאיתתא לזון בה כפסק המרדכי ודעימיה ז"ל, ואף לדעת הי"א שכתב מור"ם ז"ל (באה"ע סי' קמ"א סעי' נ"ט) דסברי שאין לעשות שליח הולכה במומר אף אם מסכל עליו בחרם ובשבועות שלא לבטלו לא מהני, דחיישינן שמא יעבור על שבועתו יע"ש. ושמעת מניה דאי עבר ובטל מהני, י"ל דאין זה אלא במומר שלא נמצא בו חשש ענון כל כך באופן שיכולה האשה לשבת עמו ע"י הדחק, ומהך טעמא גופיה כתבו מן הפוס' שאין הגרושין דמומר חשיבי זכות לאשה עי' בב"י ז"ל (שם סי' ק"מ). אבל במקום עינון ודאי וכנ"ד אזלו ומודו דאין בטולו בטול וכפסק הסמ"ע והט"ז הנז"ל. ועי' עוד בהפ"ת ז"ל (שם סי' קמ"א ס"ק נ"ט) מ"ש בשם הרב שמן רוסח ז"ל לפרש בדעת הי"א הנז"ל ותורף דבריו דבנשבע לא יועיל בטולו כלל יע"ש"ב, והוא תנא דמסייע לן.

Appointing the messenger...

ולפי זה דינא יתיב ע"פ הכלל המסור בידינו בש"ע דסתם וי"א הלכה כסתם, דלא מצינן לתקן בנ"ד שהבעל יכתוב בכתב ידו לב"ד שבעיר הנדולה לצוותם על כתיבת הנט וחתומו כנ"ל, משום דבעינן שישמעו את קולו ממש, כמ"ש בש"ע שם, ומה לעשות איפוא בתקנת עגונות דנ"ד.

וכשאני לעצמי בינותי בספרים וראיתי שאיני צריך בזה לפרוש דרך לעצמי ולהוכיח ולהאריך בראיות ברורות דבמקום שא"א לפסח לצוות פה אל פה בעניין שישמעו את קולו ממש והוא מקום עיגון יש לנו לסמוך על כת המכשירין כתב יד בפסח או בנשתתק, ואפשר שגם האוסרים יודו במקום עיגון. כי כבר דרך כבושה היא שכבושה אשלי רברבי תלת סמכי רבנן בתראי נאוני ישראל, והם המה ראשון בקדש מרנא ורבנא משה בן חביב ז"ל בס' גט פשוט, ואשר ע"י השני הוא הנאון המפורסם רבינו יעקב רישר ז"ל בס' שבות יעקב, ועד אחרון הנאון האמתי המפורסם בכל קצו"ת מהרי"מ פאדווא מבריסק ז"ל. אשר על מדוכה זו ישבו ובררו ולבנו וזו הלכה למעשה העלו דבמקום עיגון וא"א להשיג צווי מן הבעל לסופר ולעדים פה אל פה לדבר במ ולשמוע קולו, יש לנו לסמוך על גדולי הפוס' המכשירין בצווי הבעל על פי כתב ידו ולמעבד עוברא לכתחלה ושגם הפוס' האוסרים יודו במקום עיגון.

ואצינה נא פה דב"ק כל אחד מהם במה שנוגע למצוי הדין בלבד, ויצא הראשון ה"ה גט פשוט ז"ל (סי' ק"כ ס"ס כ"ו) וז"ל: והנה לענין הלכה יראה דהרי"ף ז"ל ס"ל כהרמב"ם דכתב יד מהני מדהשמיט התוספתא וכן כתב הרד"ך סימן כ"ג, ומה גם דיש להוכיח כן סמאי דמכשיר כתב יד לגבי עדות אשה ומשמע דיליף לה מדמהני הרכנה וכמ"ש למעלה בשם מהר"ש, וא"כ נמצא דהרי"ף והרמב"ם והעיטור ורש"י והתוס' מכשרי בכתב ידו כפשטא דגמרא דידן דכתב יד עדיף מהרכנה, ובגמרא איכא ר"ת והרא"ש והרשב"א והטור והר"ן והמרדכי וב"ה וסמ"ג וסמ"ק והגמ"י, דהם הוששין לדברי התוספתא ועי' בתשו' הר"ן סי' ס"ג. וכדאי כי לכתחלה יש לחוש לדברי התוספתא.

אך במקום עיגון יראה לענין הלכה דיש להסל ולסמוך אדברי המסילין. חדא כי פשטא דגמרא דידן הכי משמע, ותו דגדולי הפוסקים לא חשו לתוספתא, ותו כי יש לצדד ולומר דאפי' מאן דחייש לדברי התוספתא, היינו שלא במקום עיגון, כמו שנראה מתירוג שני דהרא"ש וכן כתב רבינו ירוחם ז"ל, וכ"כ הרב מהרד"ך לענין הלכה על משומר אחד ששלח מספרד לסאלוניקי כתב ידו ואלו דבריו: הנה אני ממנה סופר ועדים לכתוב גט ולתתו לאשתי כל שלשה שיכירו כתב ידי, והיו שם אנשים שמכירין כתב ידו, אם כותבין ונותנין גט לאשתו, והשיב בארוכה דאפי' דלא נכתב כתב ידו של הבעל בפני סופר ועדים אלא שלא בפניהם מהני כתב ידו לדעת גדולי הפוסקים ז"ל, ובמקום עיגון כי האי מודו כל הפוסקים ז"ל דכשר, אלא דלענין מעשה צריך להתיעץ עם חכמים בדברים כאלו (ומ"ש אלא דלענין מעשה וכו' היינו לומר אם יקר מסרי אחר כזה והיינו מ"ש בדברים כאלו), עכ"ל (מהרד"ך). ומ"מ יראה לי דע"כ לא הקיל הר' מהרד"ך ז"ל אלא כשהמגרש כתב בכתב ידו

לסופר ולעדים אפי' שכתב שלא בפניהם כיון דהסופר והעדים מכירים כתב ידו הרי הוא כאילו ראוהו כותב וכתב יד מהני דומיא דהרכנת והוי כאילו שמעו מפיו ממש, אבל אם עדים כתבו לסופר ולעדים שהבעל מינה לפ' סופר לכתוב ולעדים פלוני ופלוני שיחתמו נרנן זה הוי כאומר אמרו ובאנו למחלוסת וכו'. אך ראיתי בתשו' המכ"ט (ח"ב סי' ע"ג וסי' קנ"ה) דמקל במקום עיגון גם בעדים שכתבו לסופר ולעדים שהבעל מינה אותם וכו' ומסיק בסוף התשובה דגם אם עדין לא נעשה מעשה הנט והבעל אינו מצוי נ"ל לסמוך על הפוסקים שכתבתי למעלה שהם מסילין לכתוב ולחתום ולחת, כיון שיש כאן עיגון, עכ"ל. ולענ"ד יראה דלנבי פלונתא דכתיבת יד מהני או לא מהני, יש לסמוך במקום עיגון על המסילין, כיון דיראה דאפי' מאן דפסל כתיבת ידו אינו אלא מדרבנן. אך בנדרון המכ"ט דנוסף עוד ריעותא אחריתי דהוי אמרו לסופר וכו' ובאנו למחלוסת וכו' מלתא דפשיטא היא דאין לסמוך על המסילין ואפי' נתגרשה לא תנשא אך אם נשאת לא תצא וכו', עכ"ל השיך לענינינו.

The proposal...

בכך וכך לשכת בירח פלוני שנת חמשת אלפים ושש מאות
לבריאת עולם למנין שאנו מנין כאן במתא פלונית
 דעל יתבא אני פלוני בן פ' העומד היום פה
 מתא פלונית הנזכרת מצוה לכם אתם פלוני בן פלוני, ופכ"פ, ופכ"פ
 ופלוני בן פלוני (מה שהצרכתי ארבעה כנו' כרי שיהיה השליח
 מיוחד מלבד הסופר והעדים לצאת מידי מחלוסת האחרונים ז"ל, עי'
 כפתחי תשובה סי' ק"כ ס"ט כ"א), העומדים במקום פלוני ואומר לכם
 בלב שלם וברצוני הנמור בדלא אניסנא שמיום שיותר קשר הנשואין
 שיש ביני ובין אשתי פלונית בת פ' בערכאות ואילך אתה פלוני בן
 פלוני סופר תכתוב גט כריתות לשם גירושי אשתי פלונית בת פ'
 לשמי אני פלוני בן פ' ולשם אשתי הנזכרת ולשם גירושין גמורין
 ולשם כריתות מאחד עד מאה עד שיהיה אחד כשר בין בכתיבה
 בין בחתימה לדעת הרב המסדר בלי שום פקפוק, ואתם פלוני בן
 פ' ופלוני בן פלוני תהיו עדים ותחתמו בגט שיכתוב הסופר הנזכר
 לשמי אני פלוני בן פ' ולשם אשתי פלונית בת פ' ולשם גירושין
 גמורין ולשם כריתות ואני נותן לכם רשות לחתום מגט אחד עד
 מאה גיטין עד שיהיה אחד כשר לדעת הרב המסדר, ואתה פלוני
 בן פ' תזכה (לשון זכייה יפוי כח הוא שלא יוכל לחזור בו, כמ"ש בסוף
 תשובתינו באורך) לאשתי פלונית בת פ' בגט שיכתוב הסופר פלוני
 בן פ' הנזכר ותתננו בידה בכל מקום שתמצאנה או ביד שלוחה
 וכשעת נתינתך הגט לידה או ליד שלוחה תהא ירך כידי ופיך כפי
 ודבורך כדבורי ועשייתך כעשייתי ונתינתך כנתינתי ונותן אני
 לך רשות לעשות שליח בהריקן ושליח אחר שליח עד מאה שלוחים
 ואפי' בלא אונם עד שיגיע הגט לידה או ליד שלוחה ותיכף שיגיע
 הגט הנזכר לידה או ליד שלוחה מידך אתה פלוני בן פ' שלוחי
 או מיד שלוחך או מיד שליח שלוחך כאומר תהא מגורשת ממני
 ומותרת לכל אדם, ואם נעדר אחד מכם או כולכם ח"ו הנה אני
 ממנה סופר ועדים ושליח לכתוב גט כריתות לאשתי הנזכרת
 ולחתום בו ולתתו לה כאומר לכל ארבעה מישראל שיכירו חתימתי
 או חתימת העדים המקיימים את חתימתי כתחז"ל (כמ"ש הגט
 פשוט בשם מהרד"ך ז"ל הובא בסוף תשובתינו הלזו יע"ש) והריני
 מכטל לפניכם אתם עדים פ' ב' פ' ופכ"פ העומדים לפני כל

מודעי ומודעי דמודעי ומודעי דנפקי מנו מודעי דמודעי שמסרתי
 על גט הנזכר ועל מנוי שליחות נתינתו וכל דברים שמסרתי שהם
 כשיתקיימו גורמים לבטל הגט הנזכר או מנוי שליחות נתינתו הרי
 הם בטלים ומבוטלים, וכן אני מעיד על עצמי בפניכם שלא מסרתי
 שום דבר על הגט הנזכר ולא על מנוי שליחות נתינתו שיפסל
 מחמתו והריני פוסל כל עד או עדים שיעידו שמסרתי או שאמרתי
 שום דבר שיבטל גט הנזכר או שיבטל מנוי שליחות נתינתו או
 שיורע כחו מחמתו. גם אני מקבל עלי בהרם ובשכועת התורה
 על דעת המקום ב"ה ועל דעת אשתי פלונית בת פ' ועל דעת אביה
 ואמה (אם עורם בחיים) וכל קרוביה בני משפחתה ועל דעת חכם
 העיר פב"פ והעדים פב"פ ופב"פ ועל דעת הרבנים העומדים פה
 במעמד הקדושין שלא אבטל לא את מנוי שליחות הגט הנזכר ולא
 את מנוי חתימתו ולא את מנוי שליחות נתינתו ולא את הגט
 עצמו בשום זמן מעתה ועד עולם ושלא להוציא שום לעז
 על הגט הנז' כלל ועיקר והריני פוסל עלי מעתה ומעכשיו כל עד
 או עדים שיעידו שבטלתי הגט הנז' או שיעידו שבטלתי מנוי
 שליחות נתינתו או שיעידו שאמרתי שום דבר שיבטל הגט הנזכר
 או שיבטל מנוי שליחות נתינתו או שיורע כחו מחמתו. אכל המנוי
 שמנתי לכתיבת הגט הנזכר ולחתימו ולשליחות נתינתו והגט
 עצמו כאמור יהיה שריר ובריר וקיים.

(יחתום שמו פלוני בן פ' כנו"ל).

זה נוסח שטר סיום העדים:

בכך וכך לשבת בירח פ' שנת חמשת אלפים
 ושש מאות ו..... לבריאת עולם למנין שאנו מנין כאן
 כמתא פ' דעל יתבא בפנינו אנו עדים ח"מ צוה בפיו
 הבעל פלוני בן פ' דקאים השתא כמתא פ' הנזכרת לפלוני בן פ'
 ולפכ"פ, ולפכ"פ, ולפכ"פ, שבמקום פלוני שלא בפניהם על כתיבת
 הגט וחתימתו ועל שליחות נתינתו כל אחד בשמו לאשתו פלונית
 בת פ' מיום שיותר הקשר שיש ביניהם ע"י הערכאות ואילך ובטל
 כל המודעות וכו' דעבר ודעתיד ובפסול העדים וכו' וקבל עליו
 בהרם ובשכועת התורה ע"ד המקום ב"ה וכו' שלא לבטל לא את
 הגט הנז' ולא את מנוי שליחות נתינתו וכו' ובפסול עדים וכו'
 כאשר מכואר ומפורש הכל באר היטב מראש ועד סוף בכתב יד
 הבעל פב"פ הנזכר שכתב לפכ"פ, ולפכ"פ, ולפכ"פ, ולפכ"פ, הנזכרים
 וכתב וחתם שמו בו לפנינו ועל דבר אמת וצדק התמנו שמתנינו.

פלוני בן פלוני

פלוני בן פלוני

(שני נוסחים הנז' נכתבים בכל כתב ובכל לשון).
ואחר שיגמור הבעל הקריאה כנז' ויחתמו הבעל והעדים כנז' יתנו
אותו ביד האשה או ביד אחד מקרוביה עם הכתובה להיות לה למשמרת
לעת שתצטרך לו כנז'.

בעת כתיבת הגט כנז' מהיות טוב (עי' בהבאה"ט ז"ל סי' ק"כ
ס"ט ב'), יקח הסופר קודם כתיבת הגט הרבה ניירות ודיו וקולמוסים
וכל כלי הכתיבה ויתנם ביד אדם אחר ויאמר לו זכה באלו לפלוני בן
פ' שיהיו שלו במתנה נמורה כתחז"ל, ויקבלם מידו הזוכה ויגביהם ג'
טפחים ויאמר הריני זוכה באלו לפלוני בן פ', ואח"כ יחזור ויתנם לסופר
ויאמר לו תכתוב באלו גט כריתות לפב"פ כאשר צוך, ויקבלם מידו
הסופר ויכתוב הגט כנהוג.

וכשאר הבעל בעיר לא יכתבו בנוסח הגט, העומד היום כאן כמתא
פ' וזה פשוט בש"ע סי' סכ"ח ס"ב ומוסכם מכל הפוסקים, אבל באשה
יכולים לכתוב העומדת היום וכו' אם היא עומדת במקום כתיבת הגט,
ע"ן בפתחי תשובה ז"ל סי' קנ"ד בסדר הגט ס"ק י"ט. ושאר דיני
כתיבת הגט יעשה הסופר כנהוג. וצריכים דיני הגט והשליח הנז' להכיר
האשה המתגרשת שהיא אשתו של המגרש בלי ספק והוא פשוט.

ולאחר גמר כתיבת הגט וחתירתו וקריאתו כד"ת יעמוד השליח
כפני הסופר והעדים שהם הם דיני הגט וישאל אותו מה אתה רוצה,
והוא משיב אני פב"פ שליח של פב"פ שמנה אותי ליתן גט לאשתו
פב"פ על פי מכתבו ועידיו וחתומיו שראיתם אותו (ושאר השאלות
המזכרות בש"ע בהנה סי' קנ"ד בסה"ג אות צ"א אין להם שייכות
בשליחות זו), ואח"כ יקח השליח מידם הגט ויתנו לאשה במעמד הסופר
והעדים הנז' (כדי שלא יצטרך לומר בפני נכתב ובפנ"ח, עי' בכנה"ג
סי' קמ"ב הנהת הב"י אות כ"ו ובהפ"ת שם ס"ק ד'), כדרך שהבעל נותן
לה. ובשעת הנתינה יאמר לה הרי זה גיטיך שצוה ומנה אותי בעליך
פלוגי בן פ' המכונה פ' ליתנו לך והרי את מגורשת בו ממנו ומותרת
לכל אדם.

ולאחר שיקחו הגט ממנה ויקראוהו ויקרעו אותו שתי וערב כנהוג,
יכתבו לה מעשה ב"ד לראיה בידה שנתגרשה על ידם וכו' כד"ן. (עי'
בב"ש ובבאה"ט ז"ל שם ס"ק ג).